

Københavns Universitet

Revisionsprotokollat af 10. november 2020

Revisionsplan og resultat af udførte revisionshandlinger i årets løb

Indledning og opsummering af revisionsplan

De overordnede områder, der har haft fokus i vores tilrettelæggelse af revisionen

Revisionsplanen for Københavns Universitet (KU) for 2020 omfatter blandt andet:

Kvalitet i revisionen er vores første-prioritet. Vi planlægger og udfører vores revision for at sikre, at vi har fokus på de væsentlige og risikofyldte forretningsområder samt administrative funktioner, der har betydning for årsregnskabet.

I den finansielle revision af årsregnskabet har vi vurderet væsentlighedsniveauet til 135 mio.kr. Vi vil rapportere alle identificerede fejl, der enkeltvis eller sammenlagt overstiger 6,75 mio.kr. i vores revisionsprotokollat.

Revisionsomfanget for 2020 er fastsat ud fra budgetterede indtægter. Vi anser dette for passende baseret på KU's interne kontrolmiljø og kontroller.

Væsentlighedsniveauet er fastsat for at kunne prioritere revisionsindsatsen mod områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl. For så vidt angår juridisk-kritiske og forvaltnings-revisionsundersøgelser anvendes lavere væsentlighedsniveau.

Indsigt i KU

Vi opnår dybere kendskab til KU, herunder kendskab til aktivitets- og ressourcestyring, finansiell rapportering og organiseringen.

Særlig fokusområde i 2020:

- Eksternt finansierede projekter
- Regnskabsmæssig konsekvenser af Byggesager
- Kontrol- og regnskabsmæssige konsekvenser af COVID-19

Standarderne for Offentlig Revision (SOR)

Som led i vores revision planlægger og udfører vi juridisk-kritisk revision i henhold til SOR 6 og forvaltningsrevision i henhold til SOR 7.

Det interne kontrolmiljø

Vi gennemgår KU's overordnede interne kontrolmiljø samt tester kontroller i udvalgte transaktionskæder.

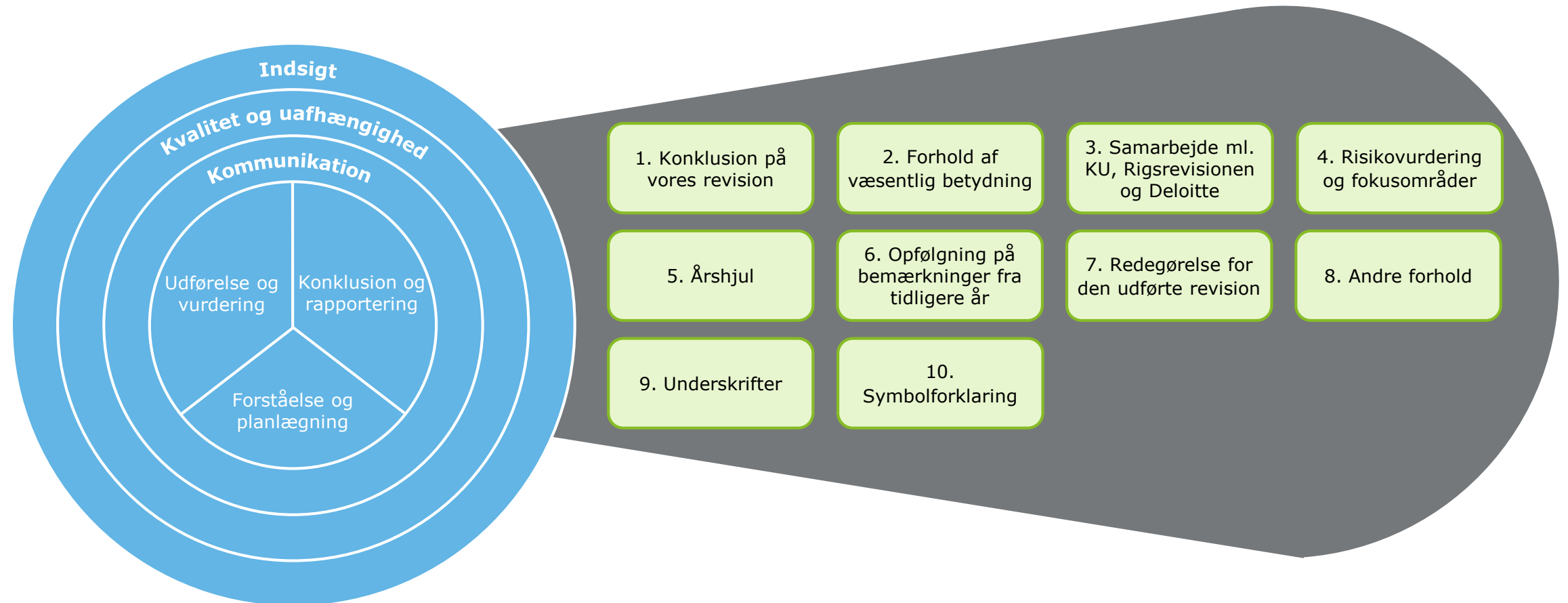
It-systemer

KU's it-systemer og generelle it-kontroller er et centralt element i KU's finansielle rapportering og er derfor også centrale i vores revision. Vi involverer it-specialister ifm. vores revision af disse systemer og kontroller.

Revisionens fokusområder

Revisionens formål og omfang, herunder ansvarsfordeling

Revisionens formål er tilpasset KU, fremtids- og risikoorienteret samt drevet af dyb indsigt. Vi mener, at løbende kommunikation og en centralt styret revision med en ensartet global leverancemodell sikrer den højeste kvalitet i revisionen.

1. Konklusion på den udførte revision i årets løb

Vi har påbegyndt revisionen af årsregnskabet for 2020. I den forbindelse ønsker vi at redegøre for resultatet af vores revision til dato samt orientere bestyrelsen om vores planlagte revisionshandlinger.

Samlet set er det vores vurdering, at KU's bogholderi og økonomistyring muliggør en pålidelig regnskabsaflægelse.

Udført revision

Vores rapportering i revisionsprotokollatet indeholder en redegørelse for den udførte revision til bestyrelsen, herunder oplysninger om den udførte revision til brug for Rigsrevisionens og Uddannelses- og Forskningsministeriets tilsyn med KU. De væsentligste kommentarer og konklusioner har vi samlet i afsnittet "Forhold af væsentlig betydning for vurdering af KU's økonomi, regnskabsaflægelse og forvaltning". Protokollatet bør dog læses i sin helhed.

Vi gør opmærksom på, at revisionsarbejder i årets løb udføres som led i revisionen af årsregnskabet, og at revisionen først kan betragtes som afsluttet ved afgivelse af revisionspåtegningen på årsregnskabet.

Konklusion

Samlet set er det vores vurdering, at KU's bogholderi og økonomistyring muliggør en pålidelig regnskabsaflægelse.

Vi har i forbindelse med revisionen anført forhold af væsentlig betydning for vurdering af KU's økonomi, regnskabsaflægelse og forvaltning i afsnit 2.

2. Forhold af væsentlig betydning for vurdering af KU's økonomi, regnskabsaflæggelse og forvaltning

1. Økonomistyring

Vi vurderer samlet set, at KU's økonomistyring i løbet af 2020 er sket på passende niveau. Resultatet for 2020 er påvirket af en række ændrede forudsætninger som følge af Covid-19-nedlukningen, og dette har været genstand for ledelsens særlige fokus. Samlet er det ledelsens vurdering, at nedlukningen ikke netto har væsentlig negativ betydning for årets økonomiske resultat. Resultatforventningen er forbundet med større usikkerhed end i tidligere år som følge af Covid-19, hvilket forventes at resultere i større forskelle mellem budget og forventet resultat i opdateret prognose for 2020. KU har i august-økonomiopfølgningen en forventning til et væsentligt positivt resultat.

Som omtalt i afsnit 3.3, er KU i gang med implementering af ny budgetstyringsmodel samt optimering og opdatering af forretningsgange på forskellige regnskabsområder.

Vi er enige i KU's fortsatte fokus på forbedring og præcisering af budget og økonomistyringsprocesserne, dette med henblik på at opnå mere korrekte og retvisende budgetter og prognoser samt at skabe konsensus i organisation omkring standardiseringer og fælles processer.

2. Eksternt finansierede projekter

I forbindelse med vores revision af de eksternt finansierede projekter har vi bl.a. konstateret, at KU har arbejdet med at udvikle en model, der kan anvendes til at estimere de indirekte omkostninger efter ensartede principper på tværs af KU, og som kan anvendes til at sikre et bedre samlet overblik over omkostningerne ved de enkelte projekter, der kan anvendes ved konsekvens- og risikovurdering.

KU er ved at implementere den designede model på tværs af fakulteter og institutter. Vi vil følge op på modellens anvendelse, når modellen har været anvendt konsekvent i en længere periode.

For så vidt angår overholdelse af de formelle regler i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for de enkelte projekter har der været en positiv udvikling i antallet af projekter uden revisionsmæssige bemærkninger. KU har fortsat fokus på områdets organisering, værktøjer, kontroller, modeller m.v. og understøtter med uddannelse og vejledning med det formål at reducere fejlprocenten yderligere.

3. Sager med Bygningsstyrelsen (BYGST)

I forbindelse med vores gennemgang af regnskabsområdet Bygningsdrift har vi fået oplyst, at de i revisionsprotokollat for 2019 omtalte uenigheder med BYGST vedrørende større byggesager stadigvæk pågår. Dog er sagen vedrørende Pharma Science Building afsluttet uden kompensation til KU, og de tilbagebetalte betalinger for den pågældende husleje er afregnet. Vi vil følge op på de igangværende byggesager samt afregning heraf ved statusrevisionen.

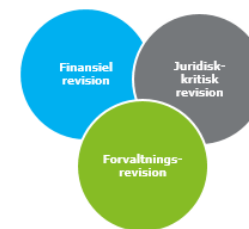
Udfaldet af den afklarede sag med BYGST betyder, at KU pålægges betydeligt højere huslejeopkrævninger end oprindeligt budgetteret. KU's ledelse er ved at vurdere, hvilken betydning de højere huslejer har for KU's samlede økonomi og prioriteringer, herunder evt. tilskudsmæssige konsekvenser.

I forbindelse med de generelle huslejeopkrævninger for 2020 har KU modtaget faktureringer fra BYGST. KU har som led i kontrollen af faktureringerne konstateret, at de ikke lever op til faktureringskravene, idet de ikke kan afstemmes til de enkelte kontrakter. KU er i dialog med BYGST om fremsendelse af det nødvendige grundlag til brug for KU's kontrol af rigtigheden af BYGST's kontrakter og faktureringer.

Vi vil følge op herpå ved statusrevisionen.

3. Samarbejde mellem KU, Rigsrevisionen og Deloitte

Rigsrevisionen og ministeriet har med hjemmel i rigsrevisorlovens § 9 stk. 1, indgået aftale om interne revisioner ved universiteterne (efterfølgende benævnt institutionsrevisor).

Vores arbejde som institutionsrevisorer tilrettelægges og udføres i henhold til internationale revisionsstandarder, § 9-aftalen, herunder standarder for offentlig revision. Arbejdet tilrettelægges med henblik på, at vi kan afgive en revisionspåtegning.

§ 9-aftalen har til formål at sikre, at Rigsrevisionen kan anvende institutionsrevisors revision af oplysninger med betydning for statsregnskabet. Aftalen giver endvidere Rigsrevisionen mulighed for at fastsætte krav til institutionsrevisor med hensyn til de områder, som institutionsrevisor erklærer sig om. §9-aftalen er opdateret i september 2019.

Institutionsrevisors ansvar

Revisionen har ansvaret for at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet er uden væsentlig fejlinformation. For så vidt angår forvaltningsrevision og juridisk kritisk revision er det vores formål at opnå høj grad af sikkerhed for, at de i regnskabsåret udvalgte områder er uden væsentlige regelbrud eller manglende understøttelse af skyldige økonomiske hensyn.

Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision udført i henhold til internationale revisionsstandarder og standarder for offentlig revision altid vil afdække væsentlig fejlinformation, såfremt dette skulle opstå.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde et årsregnskab, der giver et retvisende billede af KU's aktiviteter i overensstemmelse med gældende love og regler, herunder regler om statens regnskabsvæsen.

Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ledelsen har desuden ansvaret for at forvalte KU's midler i overensstemmelse med principper for god offentlig økonomistyring og forvaltning samt, jf. universitetsloven, at sikre, at der ikke træffes dispositioner, som bringer KU's videreførelse i fare.

Rigsrevisionens ansvar

Rigsrevisionen har ansvaret for den samlede revision i henhold til Rigsrevisorloven.

Rigsrevisionen har adgang til at foretage gennemgang af institutionsrevisors revisionsdokumentation med henblik på at foretage en vurdering af institutionsrevisors varetagelse af opgaveløsningen.

Løbende samarbejde

Opgaveløsningen koordineres ved løbende møder mellem KU og Deloitte i henhold til den aftalte årsplan.

Resultatet af den udførte revision rapporteres i revisionsprotokollater og management letters.

Rigsrevisionen modtager kopi af underskrevet årsrapport og protokollater til deres gennemgang og dokumentation.

3.1 Forvaltningsrevision og sammenhæng med finansiel revision

Revisionen foretages i overensstemmelse med internationale revisionsstandarder, Standarderne for Offentlig Revision (SOR), vedtægter og andre regler.

Revisionen er tilrettelagt med henblik på at sikre, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling på balancedagen, samt at resultatet af universitetets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret er i overensstemmelse med statens regnskabsregler.

SOR 6 Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Udvalgte emner i 2020:

- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Gennemførelse af salg (indtægtsdækket virksomhed)
- Samarbejder med andre institutioner, herunder veterinært beredskab

SOR 7 Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de områder, der er omfattet af regnskabet.

Udvalgte emner i 2020:

- Mål- og resultatstyring
- Aktivitets- og ressourcestyring

I den fremlagte plan i forbindelse med 2019-revisionen var der desuden planlagt revision af udnyttelsen af bygningsfaciliteterne, men grundet Covid-19 kan 2020 ikke anses for et anvendeligt benchmark-år, hvorfor denne er udskudt.

Emner inden for juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision revideres kun, såfremt de er relevante for KU. Alle relevante emner skal revideres over en 5-årig periode.

Årsrapporten:

Revisionen skal sikre, at årsrapporten i alle væsentlige henseender giver et rigtigt billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling på balancedagen, samt at resultatet af universitetets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret er i overensstemmelse med statens regnskabsregler.

SOR 6 Juridisk-kritiske revisioner Overholdelse af love og regler:

- Gennemførelse af indkøb
- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Salg af varer og tjenesteydelser
- Opkrævning af gebyrer
- Tildeling af tilskud
- Rettighedsbestemte overførsler
- Indikationer på væsentlige regelbrud i forbindelse med andre dispositioner

SOR 7 Forvaltningsrevisioner God offentlig økonomistyring og forvaltning:

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring
- Styring af offentlige indkøb
- Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter
- Styring af offentlige tilskudsordninger
- Indikationer på manglende sparsommelighed, produktivitet og effektivitet

3.2 Forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision

Rotationsplan

Revisionen af de pligtige emner i henhold til SOR gennemføres efter en rotationsplan, således at de pligtige områder er dækket over aftaleperioden.

I forhold til rotationsplanen har Uddannelses- og Forskningsministeriet endvidere bedt os fokusere på:

Juridisk-kritisk revision:

- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Indtægtsdækket virksomhed

Forvaltningsrevision

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring

For 2020 vil vi have særligt fokus på Covid-19's påvirkninger af KU's kontroller, prioriteringer og økonomi i 2020 og kommende perioder.

Emne	Forvaltningsemne	Tidspunkt for gennemgang				
		2018	2019	2020	2021	2022
Aktivitets- og ressourcestyring	Forvaltning	X	X	X	X	X
Mål- og resultatstyring	Forvaltning	X	X	X	X	X
Styring af offentlige indkøb	Forvaltning	*			X	
Budgetstyring af flerårige projekter	Forvaltning (i relevant omfang)		X			
Udnyttelse af bygningsfaciliteter	Specifikt for KU					
Fastholdelse af studerende	Specifikt for KU					X
Covid-19-konsekvenser	Særligt emne i 2020			X		
Andre områder	Specifikt for KU	Fastlægges i samarbejde med KU				
Gennemførelse af indkøb	Juridisk-kritisk		X		X	
Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner	Juridisk-kritisk	X	X	X	X	X
Gennemførelse af salg (indtægtsdækket virksomhed)	Juridisk-kritisk	X	X	X	X	X
Samarbejder med andre tilknyttede institutioner	Specifikt for KU			X		
Processer vedrørende rejseafregning	Specifikt for KU	x				
Andre områder	Specifikt for KU	Fastlægges i samarbejde med KU				

3.3 Aktivitets- og ressourcestyring (økonomistyring)

Økonomistyringen foretages på et passende niveau

Risiko

Der er risiko for, at KU ikke overholder bevillingsregler som følge af en utilstrækkelig aktivitets- og ressourcestyring (økonomistyring)

Vurdering af økonomistyring

Vi har konstateret, at der generelt er passende kontroller vedrørende rapportering og opfølgning på økonomistyringen. Herunder at såvel rektorat som bestyrelse har passende fokus på økonomistyringen.

Observationer

Vi har ikke konstateret væsentlige mangler i KU's tilrettelagte kontrol.

Konklusion

Vi har konstateret, at der er etableret tilstrækkelige forretningsgange og interne kontroller til at sikre, at ledelsen får relevante informationer, samt at ledelse og bestyrelse har passende fokus på at følge økonomistyringen, og at der er redegjort for de væsentlige afvigelser der er mellem budget og forventet resultat. Vi er samtidig enige i KU's fokus og det igangværende projekt med henblik på optimering af økonomistyringsprocesser.

Formål

Formålet er at vurdere, om KU har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsen har tilstrækkelig og valid information til rettidigt at træffe velbegrundede beslutninger i forbindelse med aktivitets- og ressourcestyringen.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af KU tilrettelagte forretningsgange og kontroller for økonomistyring, herunder at der er processer for rapportering til øverste ledelsesniveau, og at denne er i overensstemmelse med foretagne registreringer. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af, om:

- der udarbejdes bestyrelsesgodkendte budgetter
- der er faste procedurer for rapportering til ledelse og bestyrelse
- rapporteringen omfatter alle KU's aktiviteter
- det dokumenteres løbende i referater, at økonomirapporteringen er drøftet i bestyrelsen
- centrale kontroller i forbindelse med udarbejdelsen af den løbende økonomirapportering er implementeret og fungerer effektivt.

Observationer

Grundlaget for KU's økonomistyring er budgettet for 2020, som blev vedtaget af bestyrelsen i december 2019. Budgettet udarbejdes på grundlag af en decentraliseret budgetprocedure, hvor KU's fakulteter og institutter m.fl. involveres. Budgettet udarbejdes, således at det er anvendeligt ved rapportering for hele året, suppleret med økonomiopfølgninger for den resterende del af

Observationer (fortsat)

regnskabsåret. Den løbende opfølgning fokuserer på resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse og balance samt udviklingen i eksternt finansierede projekter.

Budgettet for 2020 viste et forventet underskud på 143,5 mio.kr., og ledelsens prognose ved økonomiopfølgning Ø2 viste et overskud på 150,0 mio.kr. Hovedområderne forventer et overskud på ca. 36 mio.kr. denne forventning er øget med en ledelsesmæssig korrektion på ca. 114 mio.kr. Ledelsen har baseret denne korrektion på en samlet vurdering efter økonomiopfølgningerne med hovedområderne, sammenholdt med omkostningsforbruget i de tidligere år. Det realiserede resultatet for finansielle poster for 3. kvartal var et overskud på 195,5 mio.kr., og ledelsen vurderer at dette yderligere understøtter at, at resultatet vil afvige positivt fra det budgetterede. Afvigelserne skyldes bl.a. ændret omkostningsmønster som følge af Covid-19. Resultatfremskrivningen vil fortsat være behæftet med usikkerhed bl.a. som følge af usikkerheder vedrørende aktivitetsniveauet på forskningsprojekter og muligheder for at forlænge projekterne. Desuden kan der være usikkerheder knyttet til effekten af den nye ferielov og ændrede beregningsmetoder. Økonomiopfølgningen har endvidere fokus på tilgangen af bevillinger til eksternt finansierede projekter. Nye bevillingstilsagn udgør 2,6 mia. kr. hvilket er lavere end i 2019. 2019 var dog påvirket af en enkeltstående fornyelse af en bevilling og 2019 anses derfor for at ligge på et ekstraordinært højt niveau. Korrigeres der herfor er der fortsat en positiv udvikling i bevillingstilsagnene.

KU har inden for de undersøgte områder etableret forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsesinformationen er styringsrelevant og baseret på et validt datagrundlag og dermed medvirker til, at ledelsen på relevante niveauer kan træffe beslutninger i forbindelse med økonomistyringen. KU er i år 2 med implementering af den i 2018 besluttede styringsmodel, og KU vurderer, at der er den fremdrift i implementeringen, som var planlagt. Vi vil følge op på denne implementering ved årsrevisionen. Vi har på efterfølgende side uddybet vores vurdering af det overordnede interne kontrolmiljø.

3.3.1 Aktivitets- og ressourcestyring – fortsat (internt kontrolmiljø)

Ud fra vores revision og drøftelser med ledelsen vurderer vi, at det interne kontrolmiljø er passende

Vi har vurderet KU's overordnede kontrolmiljø ud fra et antal områder og underliggende principper.

Vurdering af internt kontrolmiljø

Vi vurderer, at det interne kontrolmiljø er passende, og at det er af en sådan kvalitet og robusthed, at vi kan basere vores revision herpå.

Observationer

For centrale regnskabs- og informationssystemer har vi ikke konstateret væsentlige afvigelser fra de tilrettelagte forretningsgange og interne kontroller, som rektoratet har etableret.

Konklusion

Vi har på baggrund af de hidtil udførte revisionsbehandlinger opnået høj grad af sikkerhed for, at KU's regnskabsaflægelsesproces giver et tilstrækkeligt grundlag for at udarbejde årsregnskabet.

Vores vurdering af det interne kontrolmiljø

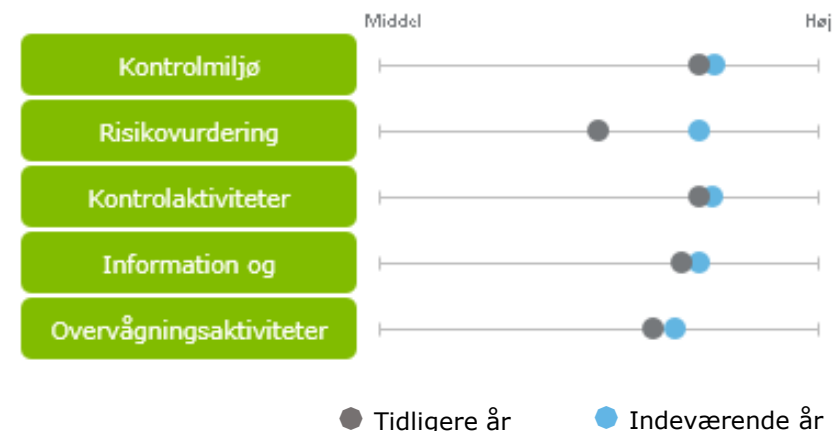
Vores revision i løbet af året har til formål at undersøge og vurdere, om KU's rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt. Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderiregistreringer som grundlag for aflæggelsen af årsregnskabet.

Vores revision i løbet af året og kontroltest er baseret på vores forståelse og vurdering af det interne kontrol-miljø, gennemgang af regnskabsinstruks, foretagne interviews og gennemgang af udvalgte kontroller.

Vi har bl.a. afholdt møde med ledelsen inden for økonomistyring, hvor procedurer for udarbejdelse af økonomiopfølgning blev gennemgået. Vi har desuden indhentet regnskabsinstruks fra 2015 og sikret, at der ikke er væsentlige uoverensstemmelser. Vi har fået oplyst, at KU har igangsat en større opdatering af regnskabsinstruksen og øvrige instrukser på økonomiområdet. Opdateringen forventes afsluttet ved årsskiftet. Vi anbefaler, at ledelsen opdaterer såvel regnskabsinstruksen som øvrige instrukser løbende.

Vi vurderer, at KU har et passende kontrolmiljø, der sikrer, at KU's rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt.

Vurdering af KU's interne kontrolmiljø:

Vi henviser til vores observationer på side 619 vedrørende fokus på optimering af økonomistyring og realisering af planlagte aktiviteter, som afspejler vores vurdering af risikovurdering på ovenstående billede.

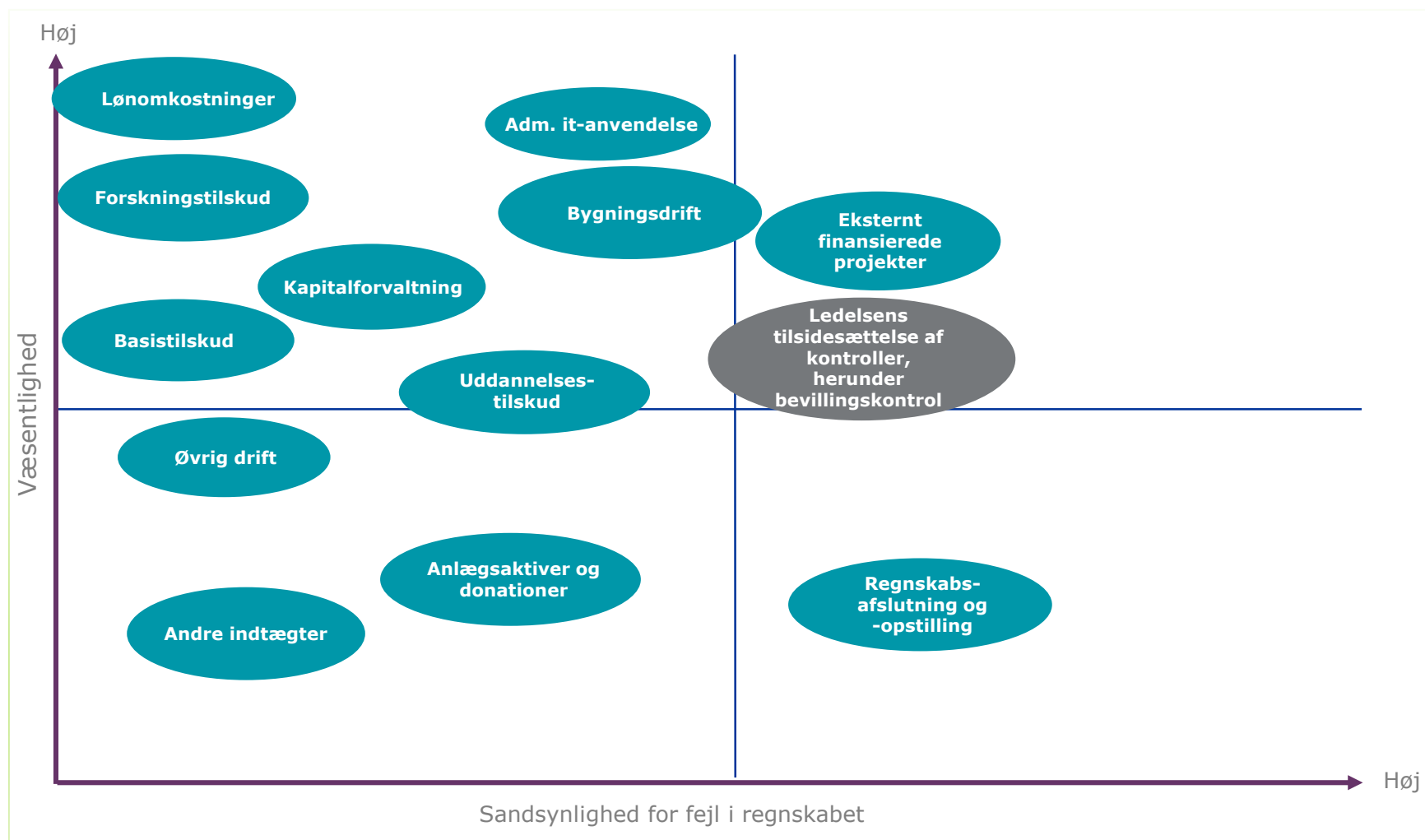
99 Ledelsens bemærkninger

Ledelsen arbejder løbende på at udvikle det interne kontrolmiljø. Ledelsen har fokus på optimering af økonomifunktionen og er ved at gennemgå hele budgetstyringsmodellen med henblik på optimal økonomistyring. Ledelsen har oplyst, at opdatering af regnskabsinstruksen er påbegyndt.

4. Risikovurdering og fokusområder

Oversigten er udtryk for en prioritering af revisionsindsatsen og ikke, at der er konstateret fejl

Risikoområde

Betydeligt risikoområde

Eksternt finansierede projekter

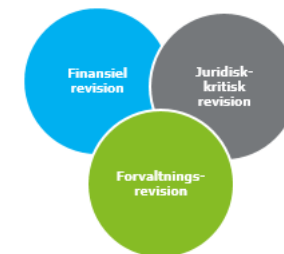
Eksternt finansierede projekter er præget af kompleks lovgivning samt - i forhold til øvrige indtægtstyper - en kompleks regnskabsføring og løbende indtægtsføring. Væsentlig fejladministration kan endvidere lede til omdømmetab og/eller tilbagebetalingspligt. Området er derfor behæftet med en øget sandsynlighed for fejl. Vi har ikke konstateret forhold, der indikerer, at området er behæftet med en betydelig risiko for væsentlig fejlinformation.

Ledelsens tilsidesættelse af kontroller (foruddefineret risiko i internationale revisionsstandarder)

Der er risiko for, at ledelsen ved brug af sin autoritet kan tilsidesætte det interne kontrolmiljø, eksempelvis gennem manuelle posteringer med henblik på at begå besvigelser. Risikoen er foruddefineret og indplaceret i risikobilledet ud fra den risiko-vurdering, der fremgår af revisionsstandarder.

Interne kontroller

Interne kontroller og overvågning af interne kontroller har stigende fokus fra Økonomistyrelsen og øvrige tilsynsmyndigheder.

4.1 Betydelige risici og fokusområder ved revisionen

Risici og en udført revision, der er baseret på indsigt i KU

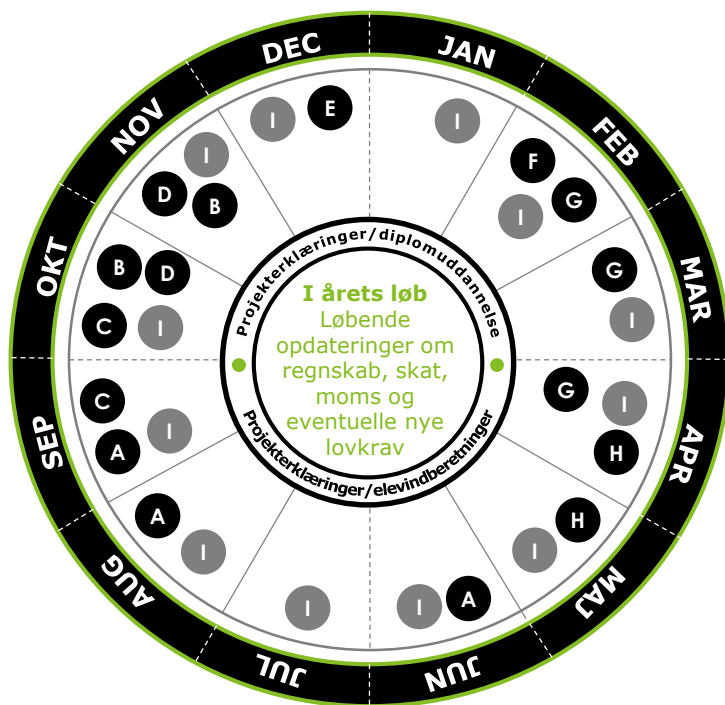
(F) Finansielle risici, (JK) Juridisk-kritiske risici og/eller (Forv.) Forvaltningsmæssige risici

Risiko	Detailrisiko	Saldobalance-post(er)		Bemærkninger fra den udførte revision
Indtægter fra tilskudsfinansierede aktiviteter indregnes med for højt beløb (F)(JK).	<ul style="list-style-type: none"> Der er afholdt omkostninger på projekterne, som ikke er tilskudsberettigede. 	Eksternt finansierede projekter		Vi har gennemgået forretningsgange og kontroller. Vi henviser til afsnit 2. og 7.1.
Omkostninger er i forkert regnskabsperiode (F) og Bevillingskontrol (Forv.)(JK).	<ul style="list-style-type: none"> Omkostninger indregnes ikke på det reelle afholdelsestidspunkt. 	Omkostninger		Vi har konstateret, at KU har tilrettelagt kontroller, der sikrer indregning i korrekt periode.
Ledelsens tilsidesættelse af kontroller (formodet risiko) (F).	<ul style="list-style-type: none"> Der er en foruddefineret betydelig risiko for, at ledelsen tilsidesætter det interne kontrolmiljø mhp. at begå besvigelser. 	Tværgående		Risikoen vil fortrinsvist blive afdækket ved årsrevisionen.
Uafklarede regninger fra Bygningsstyrelsen er indregnet forkert (F)(JK).	<ul style="list-style-type: none"> Regninger fra Bygningsstyrelsen er ikke i overensstemmelse med kontrakterne 	Omkostninger og skyldige omkostninger		Vi har gennemgået forholdet indledningsvist med CAS, der er i dialog med Bygningsstyrelsen om fremsendelse af dokumentation, som kan danne grundlag for KU's kontrol af opkrævningerne - risikoen vil blive afdækket ved årsrevisionen.
It-miljøet sikrer ikke en retvisende regnskabsrapportering (F)(JK)(Forv.).	<ul style="list-style-type: none"> Der er risiko for, at der ikke er sikret fornødne generelle it-kontroller til at minimere risici for fejl. 	Tværgående		Afrapporteres ved årsrevisionen.

5. Årshjul

Revisionen af KU gennemføres i henhold til følgende overordnede plan

A Planlægning (juni, august/september)

- Afholdelse af et planlægningsmøde
- Vurdering af kontrolmiljø
- Revisionsplanlægning, herunder identificering af fokusområder og særlige risici
- Fastlæggelse af revisionsstrategi og afstemning af forventninger
- Fastlæggelse af emner for årets forvaltnings- og juridisk-kritiske revision

B It-revision (oktober-november)

- Revision af generelle it-kontroller

C Løbende revision (september-oktober)

- Test af kontroller på væsentlige forretningsgange
- Revision af udvalgte områder med henblik på at afklare problemstillinger forud for statusrevisionen
- Opdatering af revisionsplanen
- Drøftelser mellem Deloitte og Rigsrevisionen

D Løbende rapportering (oktober-november)

- Revisionsprotokollat
- Management letter
- Erklæring om gennemgang af generelle it-kontroller

E Handlinger forud for årsafslutningen (december)

- Regnskabs- og oplysningsmæssige problemer
- Andre problemer, der kan løses inden årsafslutningen.
- Forberedelse til statusrevisionen samt opfølgning på revisionshandling, der kan udarbejdes forud for statusrevisionen.

F Statusrevisionen (februar)

- Revision af KU's årsregnskab
- Kvalitetssikring
- Gennemgang af ledelsesberetning og resultatmålsrapportering

G Afsluttende rapportering (februar-april)

- Drøftelser mellem Deloitte og Rigsrevisionen (efter behov)
- Revisionspåtegning
- Revisionsprotokollat
- Evt. management letter
- Deltagelse i bestyrelsesmøde/afsluttende regnskabsmøder

H Evaluering (april-maj)

- Evalueringsmøde
- Genovervejelse af revisionsstrategien for de efterfølgende år
- Evaluering af projektrevisorer

I Projekterklæringer/elevindberetninger (løbende gennem året)

6. Opfølgning på bemærkninger fra tidligere revisionsprotokollater (fortsat)

Vi har som led i vores revision fulgt op på revisionsbemærkninger fra den årsrevision, der er omtalt i revisionsprotokollat af 2. april 2020

Observationer fra tidligere	Status 2020
<p>6.1 Indkøb (2. april 2020, punkt 6.3)</p> <p>Vi har i protokollen af 2. april 2020 opsummeret status på KU's indkøbsområde og har derfor erstattet observationen fra 2018 med en ny observation.</p> <p>Vi konstaterede ved vores løbende revision i 2018, at KU var ved at implementere et indkøbsrapporteringssystem i efteråret 2018.</p> <p>Vi fik oplyst, at KU i forlængelse af implementeringen ville foretage gennemgang af struktur og organisering af rapportering på indkøbsområdet og i den forbindelse også ville opdatere indkøbspolitikken.</p> <p>I forbindelse med den løbende revision i 2019 er vi blevet bekendt med, at dette arbejde fortsat pågår.</p> <p>For at kunne lukke punktet i 2020 skal vi kunne konstatere, at KU:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) udarbejder og offentliggør ny indkøbspolitik, herunder implementerer struktur og organisering, der understøtter indkøbsområdet mest muligt 2) gennemfører pilotprojekt vedrørende indkøbsmodulet i IndFak 3) færdiggør design og implementering af indkøbsrapporter fra det nye system (KMD) og påbegynder rapportering iht. fastsatte frekvenser. <p>Det er besluttet foreløbigt at fortsætte med den nuværende indkøbspolitik og i stedet for udarbejde en opfølgende strategi til strategien fra 2016, der som mål havde at muliggøre besparelser på indkøb for 75 mio.kr. i 2017-2019. Rapporteringværktøj er implementeret, og anvendelsen ift. opfølgning er ved at blive implementeret ift. fakulteter og institutter.</p>	<p>I forbindelse med den løbende revision i 2020 har vi fået oplyst, at arbejdet med gennemgang af struktur og organisering af rapportering på indkøbsområdet stadigvæk pågår.</p> <p>KU har i 2020 udarbejdet analyse af indkøbsområdet, som indeholder både dataunderstøttet analyse af status på området samt anbefalinger om, hvilke tiltag der skal laves på området. Det indstilles bl.a. til etablering af indkøbsledelse for at sikre passende ledelsesmæssigt fokus samt igangsættelse af et pilotprojekt på labområdet i efteråret med henblik på at afprøve KU's ambition på indkøb. Piloten skal danne grundlag for en fælles model for organisering af alle indkøb.</p> <p>Vi har endvidere fået oplyst, at indkøbspolitikken bliver opdateret i forlængelse af implementeringen af den opdaterede struktur og organisering.</p> <p>Vi vil følge op på udviklingen på indkøbsområdet ved statusrevisionen.</p> <p><i>Punktet bibeholdes åbent.</i></p>

6. Opfølgning på bemærkninger fra tidligere revisionsprotokollater (fortsat)

Vi har som led i vores revision fulgt op på revisionsbemærkninger fra den løbende revision, der er omtalt i revisionsprotokollat af 1. november 2019

Observationer fra tidligere

6.2 Revisorerklæringer vedrørende eksternt finansierede projekter (2. april 2020, punkt 6.4)

Vi har i 2019 afgivet 46 særskilte erklæringer vedrørende projekter for EU samt andre eksterne bevillingsgivere om anvendte projektmidler, hvoraf 13 af erklæringerne har givet anledning til en eller flere bemærkninger. På de 13 projekter er der i alt 18 fremhævelser eller bemærkninger. For de 8 projekter er fejlene relateret til brugen af time sheets. Fejlene vedrører primært formalia (overholdelse af frister, rettidige udfyldte og godkendte time sheets mv.), derudover er der bemærkninger vedrørende overholdelse af forskellige administrative krav, som er stillet af en bevillingsgiver, der kunne være imødegået ved tilrettelæggelse af projektadministrationen, så den imødekommer de stillede krav.

Det er fortsat vores vurdering, at KU med fordel kan centralisere, digitalisere og automatisere udvalgte projektadministrationsfunktioner med henblik på at effektivisere, øge produktiviteten samt kvaliteten i styringen fra ansøgning til afslutning. Vi anbefaler desuden, at KU øger fokus på at gennemgå de administrative krav og indgå i dialog med bevillingsgiver på et tidligt tidspunkt for at opnå en evt. dispensation fra krav, der ikke kan indpasses i KU's administrative processer. KU har oplyst, at der i den fremtidige budget-model og opfølgning også vil være øget fokus på bl.a. indirekte følgeomkostninger, og dermed fremrykket vurdering af de administrative krav. Punktet bibeholdes, idet vi mener, at procentandelen af erklæringer med fremhævelser eller bemærkninger bør være under 10%.

Status 2020

Vi har i 2020 frem til 30.09. afgivet 25 særskilte erklæringer vedrørende projekter for EU samt andre eksterne bevillingsgivere om anvendte projektmidler, hvoraf 14 af erklæringerne har givet anledning til en eller flere bemærkninger. På de 14 projekter er der i alt 16 fremhævelser eller bemærkninger. For de 6 projekter er fejlene relateret til brugen af time sheets. Fejlene vedrører primært formalia (overholdelse af frister, rettidige udfyldte og godkendte time sheets mv.), derudover er der bemærkninger vedrørende overholdelse af forskellige administrative krav, som er stillet af en bevillingsgiver, der kunne være imødegået ved tilrettelæggelse af projektadministrationen, så den imødekommer de stillede krav.

KU har stor fokus på at sikre en korrekt regnskabsaflæggelse og styring af projekterne. KU's nye budgetmodel indeholder flere styringselementer i forhold til at kunne vurdere den samlede økonomi på ansøgningstidspunktet i de enkelte projekter, herunder indirekte omkostninger og et øget fokus på den økonomiske risiko ved de enkelte projekter. KU har planer om at udvikle kontrollen med projekterne yderligere, og hvis det er muligt digitalisere flere processer.

Vi lukker punktet for så vidt angår budget og styring, men bibeholder punktet for så vidt angår projekterklæringerne.

Vi vil følge op på området i forbindelse med statusrevision 2020.

7. Redegørelse for den udførte revision

Udvalgte områder

I det følgende har vi til orientering for bestyrelsen, Rigsrevisionen og ministeriet mere detaljeret redegjort for de udførte revisionshandlinger og resultatet heraf på udvalgte væsentlige områder. Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger:

- Eksternt finansierede projekter, afsnit 7.1
- Indtægtsdækket virksomhed
- Løn og gager, afsnit 7.3
- Bygningsdrift, afsnit 2 punkt 3
- Eksterne omkostninger og kreditorer, afsnit 7.2
- Anlægsaktiver, afsnit 7.4
- Likvide beholdninger og værdipapirer
- Tilgodehavender fra salg af varer og tjenesteydelser

7.1 Eksternt finansierede projekter

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Indtægter, tilgodehavender og gæld	Eksternt finansierede projekter Tilgodehavender vedrørende eksternt finansierede projekter Forudbetalte tilskud vedrørende eksternt finansierede projekter	Eksternt finansierede projekter Forvaltning

Ved revisionen af projektregistreringer har vi ved stikprøvevis kontrol og interview påset, at

- KU har etableret procedurer for løbende kontrol af, at indregnede indtægter fra eksternt finansierede projekter følger de faktiske omkostninger
- KU har etableret procedurer for løbende kontrol af stamdata, merforbrug og lukning af projekter
- KU har etableret et faktura-flow, der tilsikrer, at omkostninger, der bogføres på projekterne, er godkendt af flere personer (funktionsadskillelse), og der er etableret procedurer for opfølgning og rykning af forfaldne debitorer.

I de udvalgte stikprøver har de interne kontroller efter vores opfattelse fungeret tilfredsstillende og i overensstemmelse med den gældende instruks, hvorfor det er vores opfattelse, at administrationen – bortset fra det i punkt 6.2 nævnte – er betryggende.

7.2 Varekøb og kreditorer

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Omkostninger	Resultatopgørelsen i øvrigt <ul style="list-style-type: none"> herunder omkostninger vedrørende eksternt finansierede projekter og bygningsdrift varekreditorer	Varekøb og varekreditorer Momskompensationsordningen

Ved revisionen af kreditorer har vi ved stikprøvevis kontrol og interview påset, at

- KU's disponerings- og frigivelsesregler følges
- der er tilrettelagt procedurer for afløftning af moms
- der er procedurer, som sikrer korrekt periodisering af omkostninger (foretages i forbindelse med årsafslutning)
- der er funktionsadskillelse mellem registrerings-, frigivelses- og systemadministratorfunktionen
- ændringer i stamdata kontrolleres.

I de udvalgte stikprøver har de interne kontroller efter vores opfattelse fungeret tilfredsstillende og i overensstemmelse med den gældende regnskabsinstruks, hvorfor det er vores opfattelse, at administrationen af varekøb og kreditorer er betryggende.

7.3 Løn og gager

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Personaleomkostninger	Personaleomkostninger Anden gæld (lønrelaterede poster)	Lønudbetaling

Rigsrevisionen har ansvaret for revisionen af Statens Lønssystem, SLS. Rigsrevisionens revisionsrapport om statens lønsystem bekræfter bl.a., at lønbehandlingen i SLS sikrer korrekt lønudbetaling. Vi har derfor fokuseret vores revision på KU's grundlag for indberetninger til SLS, men har ikke efterregnet lønsedler genereret af SLS.

Vi har foretaget vores revision ved stikprøvevis kontrol og interviews for løn og gager, som KU har udbetalt til og med august 2020.

Generel revision af løn og gager

Vi har ved vores revision gennemgået udvalgte forretningsgange og kontroller på området samt foretaget stikprøvevis kontrol af enkeltsager.

Vi har gennemgået den senest tilgængelige revisionsrapport fra Rigsrevisionen om statens lønsystem, og det fremgår heraf, at SLS ikke kræver, at der er såvel en indberetter som en frigiver ved udbetaling af løn. Der er således ikke etableret reel systemmæssigt krav om funktionsadskillelse ved udbetaling af løn. Vi betragter den manglende systemmæssige funktionsadskillelse som uhensigtsmæssig, da funktionsadskillelse er et afgørende element i tilrettelæggelsen af interne kontroller og betryggende anlagte forretningsgange. Det er dog Økonomistyrelsens valg ved opsætningen i SLS, og derfor er det ikke muligt for KU at foretage ændringer hertil.

KU foretager, for at imødegå risikoen for utilsigtet udbetaling af løn, en kontrol af lønindberetningen inden lønkørsel, hvor alle lønindberetninger skal godkendes ved funktionsadskilt kontrol (inddatakontrol). Der foretages derudover en fuldstændighedskontrol, hvor KU sikrer, at alle lønindberetninger er blevet godkendt inden lønkørslen.

KU foretager endvidere en manuel gennemgang af lønudbetalingslisterne efter lønkørslen, men inden udbetaling af løn, hvor lønindberetninger er kontrolleret til bilag (uddatakontrol). Denne kontrol er meget ressourcekrævende, og vi anbefaler, at KU undersøger muligheden for en mere effektiv kontrol for at sikre kvaliteten i lønudbetalingerne.

7.3 Løn og gager (fortsat)

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Personaleomkostninger	Personaleomkostninger Anden gæld (lønrelaterede poster)	Lønudbetaling

Revisionen er tilrettelagt ved stikprøvevis gennemgang. Vi har på grundlag heraf undersøgt, hvorvidt der er foretaget kontrol af:

- om ansættelsesbetingelserne, herunder indplacering for KU's personale, formelt set er i orden, herunder om der foreligger ansættelsesbreve og - såfremt det er påkrævet - godkendelse fra ministeriet
- om variable ydelser i form af evt. resultatløn og éngangsvederlag er opgjort korrekt og dokumenteret ved specificering af præstationerne samt attesteret af dertil bemyndigede personer
- om KU's indbetaling af medarbejdernes pension er korrekt
- om kildeskattelovens bestemmelser om indberetning af A- og B-indkomst er fulgt.

Vi har endvidere foretaget stikprøvevis gennemgang med udgangspunkt i KU's interne kontrolprocedurer, herunder godkendelse af timeløn og éngangsvederlag. Kontrollerne vedrørende den decentrale lønkontrol og manuelle kontrol af lønudbetalingsliste bliver gennemgået inden årets udgang.

Revisionen gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger.

7.4 Anlægsaktiver

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Anlægsaktiver	Materielle anlægsaktiver Afskrivninger	Anlægsaktiver Varekøb og varekreditorer

Vi har ved revisionen gennemgået forretningsgangene og regnskabsprincipperne for anlægsaktiver. Vi har ved stikprøvevis kontrol og observation påset, at der er kontroller, som sikrer at indkøb, der bør aktiveres, ikke bliver udgiftsført i driften.

KU gennemfører løbende en stikprøvevis kontrol af aktivernes fysiske tilstedeværelse på udvalgte fakulteter og institutter. Denne kontrol bliver gennemført periodisk i 2020, og resultaterne bliver opsummeret centralt i slutningen af 2020. Desuden vil vi stikprøvevis kontrollere, at tilgange af anlæg registreres og klassificeres korrekt.

I de udvalgte stikprøver har de interne kontroller efter vores opfattelse fungeret tilfredsstillende og i overensstemmelse med den gældende regnskabsinstruks, hvorfor det er vores opfattelse, at administrationen af anlægsaktiver er betryggende.

8. Andre forhold

Vi skal i forbindelse med vores forpligtelser efter de internationale revisionsstandarder redegøre for arten af andre leverede rådgivnings- og erklæringsydelser.

Vi bekræfter, at alle netværk i Deloitte er uafhængige af KU, og vi vil bekræfte dette igen i vores revisionsprotokollat til årsregnskabet.

Vi bekræfter, at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Vi henviser til dette revisionsprotokollats bilag 1 om beskrivelse af revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem bestyrelse, rektorat og revisor.

Rådgivnings- og assistanceopgaver

Vi har siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat af 2. april 2020 leveret følgende ydelser til KU:

- Regnskabsmæssig bistand til økonomifunktionen
- Assistance ved tilrettelæggelse af digital controlling
- Assistance vedrørende diverse moms- og skattemæssige forhold
- Assistance vedrørende diverse regnskabsmæssige forhold
- Øvrige revisionsopgaver, herunder påtegning af diverse projektregnskaber

Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling

I bilag 1 i revisionsprotokollat af 1. november 2018 er revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem bestyrelse, rektorat og revisor beskrevet. Vi skal henvise hertil, ligesom vi anbefaler, at eventuelle nye bestyrelsesmedlemmer får udleveret et eksemplar heraf.

9. Underskriftsside

Fremlagt på bestyrelsesmødet den 10. december 2020

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

København, 10. december 2020

Erik Lyng Skovgaard Jensen
statsautoriseret revisor

Lars Hillebrand
statsautoriseret revisor

Henrik C. Wegener
rektor

Jesper Olesen
universitetsdirektør

Bestyrelse

Merete Eldrup
formand

Agnete Raaschou-Nielsen

Birgitte Vedersø

Vakant

Dorte Brix

Eske Willerslev

Ida Karoline Bach Jensen

Jan S. Hesthaven

Jesper Grodal

Mikkel Bogh

Olivia Lønager Boesen

10. Symboler

Symbolforklaring

- Gå tilbage til dashboard
- Gå tilbage til foregående side
- Klik for at få nærmere oplysninger
- Bemærkning/citat fra universitetet
- Ingen observationer
- Observationer
- Juridisk-kritisk revision (SOR 6)
- Forvaltningsrevision (SOR 7)

- Risiko, der har væsentlig betydning for vurdering af årsrapporten og kræver ledelsens bevågenhed
- Ingen væsentlige kommentarer, men med anbefalinger eller observationer, der har ledelsens bevågenhed, for at imødegå risici eller områder/oplysninger, som bør have bestyrelsens opmærksomhed
- Ingen væsentlige eller kritiske kommentarer.